

Zăua Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Inserțiuni: Pentru fiecare centimetru patrat
câte 300 Lei**APARE DUMINECA**MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA
CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂEpiscopia Ort. Rom. Caransebeș
cont. C. E. C. Nr. 89.678.

No. 955 Pres. 1947

VENIAMIN,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al
Eparhiei Caransebeșului.

Iubitului Cler și popor din această de Dumnezeu păzită Eparhie:
Har, milă și pace dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru
Iisus Hristos, iar dela Noi arhieresti binecuvântări.

„Ziua Învierii și să ne lumina-
m cu prăznuirea și unii
pe alții să ne îmbrățișăm“

(Lăudările Paștilor)

Jubiții mei fii sufletești,

Hristos a înviat!

În toată lumea creștină de pe pământ răsună la acest praznic aceste cuvinte de biruință, care vestesc bucuria nemăsurată a creștinilor și minunea minunilor, că Fiul lui Dumnezeu, care a luat chip de rob, făcându-se om asemenea nouă, pentru mântuirea sufletelor din păcat, și care, după ce a trebuit să sufere cea mai josnică batjocură și umilință, ce poate închipui mintea omenească, moartea pe Cruce, a zdrobit lanțurile morții, „a înviat din mormânt și celor din mormânturi viață dăruindu-le“.

După săptămâna patimilor și a durerii, s'a făcut praznic de luminată bucurie pentru toată suflarea creștină, pentru că, după cuvintele psalmistului: „aceasta este ziua, care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ânsa“ (Ps., 117, 23).

Să mulțumim bunului Dumnezeu, că în aceste zile de grea încercare și cu multe lipsuri, ne-a învrednicit să ne putem bucura în liniște de această mare

sărbătoare, după ce ne-am pregătit sufletește prin sf. Taine a Spovedaniei și Cuminecătorei, fiind împăcați cu Dumnezeu, cu deapropoalele și cu noi înșine și după ce în post și rugăciune, ca buni creștini ce suntem sau voim să fim cu adevărat, după datina moștenită din străbuni, și ne-am înfrânat pornirile cari duc la păcat, să putem răspunde la salutul creștinesc tuturor necredincioșilor și dușmanilor Bisericii: *Adevărat a înviat!*

Toate glasurile creștinilor se unesc în imn de bucurie și preamărire pentru izbândirea binelui asupra răului, a bunătății asupra răutății, a luminei asupra întunerecului, a adevărului asupra mincunii, și cântă osanale Celui ce „s'a sculat pentru îndreptarea noastră”, „din moarte la viață și de pe pământ la Cer ne-a trecut pe noi, devenind astfel fiii Învierii, fiii lui Dumnezeu (Luca, 20, 36)

Cântările bisericesti cele mai multe preamăresc Învierea Domnului și ne întăresc credința în faptul istoric al învierii, care stă la temelia credinței creștinismului, căci „de n'a înviat Hristos zădarnică este credința noastră” (I Cor., 15, 14).

„Să se bucure făptura, cerurile să se veselească, cu mâinile să bată neamurile cu veselie: că Hristos Mântuitorul nostru pe cruce a pironit păcatele noastre și moartea omorând; viață nouă ne-a dăruit” (Stihoavna, gl. 1).

Această bucurie duhovnicească o simțim cu toții în suflet, după ce vremea plângerii a trecut, luând parte la praznicul de astăzi, căci „luminatu-s'au toate cu învierea Ta, Doamne, și raiul s'a deschis” — pentru cei ce cu adevărat s'au pregătit cu vrednicie să poată primi în camera sufletului, împodobit cu fapte bune și simțiri curate, lumina lui Hristos — cel înviat — ca „să se lumineze cu serbarea”.

Jubiții mei,

Întristatu-s'a sufletul nostru până la moarte văzând în săptămâna patimilor ce a avut de pățimit din cauza răutății oamenilor Fiul lui Dumnezeu, dragostea și bunătatea întrupată, Cel care a tămăduit toată boala și neputința în popor, Cel care a fost doctorul sufletelor și al trupurilor, ocrotitorul celor săraci și nenorociți, Cel care a ridicat păcatul lumii pentru mântuirea noastră.

Vremea plângerii a trecut și am fost răsplățiți de ziua Învierii, care ne-a transformat durerea în bucurie, în zi luminată, că a făcut biruință cu brațul Său Domnul și de bucurie „unii pe alții să ne îmbrățișem și să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi și să-i iertăm pentru înviere” (Stich. Învierii).

La acest popas de lumină și dragoste creștinească noi nu putem sta la o parte ocupați de interesele noastre, ci cu toții trebuie să luăm parte cu tot ce avem mai bun în sufletele noastre, ca să putem culege roadele bucuriilor duhovnicești ce ni le îmbie acest praznic. Trebuie să ne curățim simțirile de toate păcatele, cari ne-au împăenjit ochii ca să nu poată pătrunde „Lumina lui Hristos care luminează tuturor” și să ascultăm glasul de chemare al Domnului în noaptea sfântă: „Veniți de luați lumină”, căci numai așa „nu vom umbla în întunec, ci vom avea lumina vieții” (Ioan, 8, 12).

Așa a fost voia Tatălui nostru din Ceruri, ca prin suferința și jertfa supremă să se dobândească cea mai mare izbândă ce a pus în uimire lumea și care este piatra cea din capul unghiului a Bisericii creștine, că *Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu*. El și-a adeverit dumnezeirea Sa prin stricarea osândeii morții, prin ruperea legăturilor iadului și prin minunata sa Înviere, „pe toți din cursele vrășmașilor mântuindu-i”.

De când există lumea, omenirea și-a pus problema tainei morții și a sfârșitului vieții. Toți marii gânditori și filosofi ai lumii și-au pus întrebarea, ce va fi apoi, după ce am ajuns la marginea gropii? S'a sfârșit totul ori ne așteaptă ceva și dincolo de mormânt? Minte omenească n'a putut deslega această taină până la venirea Mântuitorului, care prin moartea Sa pe Cruce și prin Învierea Sa a deslegat taina, că există după moarte o viață mai bună, „unde nu-i nici durere, nici întristare“, care ne spune: „*Eu sunt învierea și viața, cel ce crede întru Mine, de va și muri viu va fi*“ (Ioan 11, 25—26). Moartea ne va trece, fie la o viață mai bună în Domnul, dupăcum am știut să plinim cele bune după voia lui Dumnezeu, sau vom fi în osânda iadului, dacă am fost robi ai plăcerilor și ai păcatului. Teama de moarte dispăre pentru cei ce-și pun nădejdea în Mântuitorul Hristos, care a venit în lume să mântuiască pe cel pierdut, și „*ca tot cel ce crede în El să nu piară ci să aibă viața de veci*“, căci dincolo de moarte „*avem în ceruri o zidire dela Dumnezeu, casă veșnică, nefăcută de mână*“ (II Cor., 5, 1).

Pentru a ajunge la această viață în Domnul, să nu mai viețuim noi, ci ai Domnului să fim, să avem pururea înaintea ochilor *Crucea Domnului*, care este semnul răscumpărării noastre din robia păcatului, de însuși Fiul lui Dumnezeu, care n'a eunoscut păcatul și s'a dat pe sine pentru mântuirea noastră, căci crucea este „*puterea lui Dumnezeu*“, — iar „*pentru cei pieritori nebunie*“ (I Cor., 6, 14).

Jubiții mei fii sufletești,

Toată lumea se sbate pentru o viață mai bună, pentru libertate și liniște, pentru că numai în climatul liniștei și-al libertății se poate munci cinstit și cu spor și se poate ajunge astfel la refacerea rănilor războiului și la progres, prosperitate și bunăstare și la mulțumire deplină între oameni.

După ce s'a semnat nu de mult tratatul de pace cu marii aliați prin care țara noastră a fost pusă în rândul celorlalte țări membre ale Organizației Națiunilor Unite, poporul nostru bun, cuminte, harnic și răbdător, cu neclintită credință în Dumnezeu, va trebui să fie la datorie, întețindu-și osârdia și munca cinstită pe toate terenele vieții publice, spre a putea face față grelelor sarcini puse prin tratatul de pace. Neascultând de șoaptele răuvoitorilor, toți să-și strângă rândurile în jurul Tronului, spre binele Țării și Neamului, ca să ajungă la o nouă viață în Duhul Evangheliei, plină de dragoste față de Dumnezeu și de aproapele.

În aceste grele zile și cu multe lipsuri și suferințe, Vă îndemn cu cuvintele Apostolului Neamurilor: „*Nimenia să nu caute numai ale sale, ci fiecare și de ale altuia*“ (I Cor., 10, 14), să căutăm să trăim în cea mai mare cumpătare, ca din puținul ce-l avem să sărim în ajutorul celor mai greu încercați prin secetă, căci mor oamenii și mai ales copiii Moldovenilor cu zile, nădejdea de mâine a fraților din Moldova. Nu uitați să întindeți mână de ajutor săracilor, bolnavilor, văduvelor și orfanilor scumpilor noștri eroi, ca și ei să simtă bunătatea adusă în suflete de Învierea Domnului.

La colectele pentru ajutorarea fraților noștri din Moldova dați-vă obolul vostru cu dragă inimă, ascultând de cuvintele Ap. Pavel: „*Purtați sarcinile unii altora și așa pliniți legea lui Hristos*“ (Gal., 6, 2).

Munciți fără preget ogoarele voastre, ca nici un petec de pământ să nu rămână polog, ca să asigurăm pâinea cea de toate zilele și ca să nu mai ajungem la așa lipsă mare ca cea de astăzi. Vă rog „ca întru toate să vă îmbogățiți spre toată binefacerea, care aduce prin noi mulțumită lui Dumnezeu” (II Cor., 9, 11).

„Drept aceea fiți tari, neclintiți în credință, sporind întru lucrul Domnului pururea, bine știind, că osteneala voastră nu este zadarnică înaintea Domnului” (I Cor., 16, 14).

„Pacea și Cuvântul Domnului să locuiască în inimile Voastre . . . cu toată îmbelșugarea . . . și orice faceți, cu cuvântul sau cu lucrul, toate întru numele Domnului Iisus să le faceți! (Col., 3, 15—17).

Toate ale voastre întru dragoste să le petreceți!

Cu aceste gânduri și părintești îndemnuri vă doresc să petreceți acest luminos praznic cu pace, sănătate, cu duhovnicească bucurie și mulțumire sufletească mulți ani.

Darul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sf. Duh să fie cu voi cu toți. Amin.

Data în reședința Noastră episcopescă din Caransebeș, la Praznicul Învierii Domnului din anul 1947.

Al vostru, al tuturor, de tot binele voitor și iubitor părinte sufletesc:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

† VENIAMIN
EPISCOP

„Iată Împăratul vostru!”

Sunt îndeajuns de bine cunoscute intențiile nobile ale reprezentantului Împăratului din Roma de a salva viața Celui despre care i s'a spus că este Împăratul Iudeilor. Sfinții Evangheliști mărturisesc că Pilat a avut de înfruntat opoziția îndârjită și ura nepotolită a arhierilor și fariseilor poporului ales împotriva Fiului „teslarului din Nazaret” [Matei, 13, 55]. Din probele administrate în cursul istoricului proces, Pilat, străin de neamul și legea Iudeilor, s'a convins că Iisus este complet nevinovat: „Nu-i găsec nicio vină” — a spus el mulțimii, care, cu ochii înjectați în sânge, striga în pretoriu: „Răstignește-l, răstignește-l” [Ioan, 19, 1—6]. Cum, „pe împăratul vostru să-l răstignesc? — întreabă Pilat plin de ironie și cu vădit dispreț față de acest popor nestatornic în convingerile și atitudinile sale, pe poporul care numai cu 6 zile mai înainte, prosternându-se în fața Celui ce purta acum cununa de spini și hlamida roșie, îl aclama frenetic ca pe Împăratul lui Israel [Ioan, 13, 13—15], pe Mesia cel așteptat.

Deși păgân, el și soția lui, Pilat depune eforturi supraomenești să demonstreze Iudeilor, orbiți de patimă, că Iisus, care le-a înviat morții și le-a tămăduit bolnavii, este nevinovat. Lasă să fie lovit, biciuit, scuipat, batjocorit, doar va stârni mila conaționalilor Lui. Aceștia, dimpotrivă, văzând fața însângerată și desfigurată a „Omului” care a șters lacrimile de pe fața atâtor desmoșteniți ai sortii, cuprinși de-o furie și mai sălbatecă strigau cu mai multă înverșunare: „Răstignește-l pe el”.

După ultimul interogatoriu, șezând pe „scaunul de judecată, în locul ce se chiamă Pardosit cu pietre, iar evreește Gabbata”, primind noi probe de nevinovăție, Pilat mai încearcă odată să apeleze la bunul simț al Iudeilor, la sentimentele lor de umanitate și la mândria lor națională, cu care paradau la toate ocaziile. Cuvintele lui: „Iată Împăratul vostru!” — departe de a liniști mulțimea fanatizată la culme de regisorii din umbră ai monstruosului proces, de farisei, o întărită și mai mult. În delir nebun ea repetă același strigăt: „Răstignește-l”. Când a văzut că totul este zădărnice, că Iudeii preferă lui Iisus cel nevino-

vat pe tâlharul Varava, își spală mâinile înaintea lor zicând: „Nevinovat sunt de sângele Dreptului acestuia, voi veți vedea” [Matei, 27, 24].

Gestul „păgânului” Pilat, departe de a cutremura conștiințele eclipsate de patimă, atâta și mai mult ura, orbește ochii lor și, fără să judece urmările unei atitudini de moment, Iudeii aruncă în cumpănă pentru veacuri și milenii însuși destinul Neamului lăr, când rostesc următoarele nesocotite cuvinte: „Sângele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri” [v. 25].

Puneți față în față cele două atitudini, a lui Pilat și a fariseilor, a judecătorului acuzat de părtinire și de lipsă de lealitate față de Cesar, și a acuzatorilor setoși de sânge nevinovat, atâtațori de revolte și provocatori de războaie contra stăpânirii romane. Unul — păgânul, Romanul, care nu cunoștea Scripturile și profețiile, și care n'avea pretenția că face parte din Neamul cel „ales” al lui Israel, se pleacă în fața Nevinovăției evidente, în fața Adevărului întrupat, își face scrupuli de conștiință și se ferește cât poate să semneze o sentință nedreaptă. Ceilalți — acuzatorii, Neamul ales, moștenitorii făgăduinții orbiți de visul utopic al subjugării și dominării tuturor Neamurilor sub sceptrul unui Mesia pământesc, al unui Împărat din casa lui David, la picioarele căruia să zacă smeriți toți împărații pământului, inclusiv Cezarul dela Roma, refuză să vadă și să recunoască în Fiul Mariei pe Mesia cel făgăduit, pe Împăratul a cărui împăație nu este din lumea aceasta, pe împăratul cerului, al sufletelor, al vieții și al morții, — și provoacă în chip revoltător sentința — stropită cu sângele Fiului lui Dumnezeu — care angajează conștiința dar și soarta urmașilor lor, din generație în generație.

* * *

Cuvintele lui Pilat: „Iată Împăratul vostru!” — adresate unui Neam, căruia, după opinia Psalmistului, „i s'a îngreșat inima și cu urechile greu a auzit și ochii și i-a închis, ca nu cumva cu ochii să vadă și cu urechile să audă și cu inima să înțeleagă și să se întoarcă și să-i vindec” — răsună peste veacuri în chip mustător pentru toți cei care, ca și Iudeii, refuză să vadă în Iisus pe adevăratul și unicul împărat al sufletelor.

Dar, fost-a Iisus într'adevăr Impărat — se întreabă iscoditorii și necredincioșii veacurilor. Pilat însuși, curios, cere lui Iisus să-i confirme în ce măsură versiunea ce circula în popor, referitoare la Impărăția Lui, este sau nu adevărată. Spre a-i risipi orice temere — spulberând în același timp și una din acuzațiile Iudeilor, la care ei recurg, spre a șantaja conștiința procuratorului roman —, Domnul îi răspunde categoric: „Impărăția mea nu este din lumea aceasta“ [Ioan; 18, 36]. Prin acest răspuns Domnul vrea să îndrepte cugetul și inima lui Pilat și a Iudeilor și, prin ei, a tuturor oamenilor din toate timpurile și din toate locurile, spre alte țări, spre alte zări, spre alte idealuri. Impărăția lui Iisus nu are nicio asemănare cu împărățiile de care vorbește cu lăx de amănunte Istoria universală, nici ca întindere geografică, nici ca durată și nici ca concepție de guvernământ. Impărăția Lui întrece ca întindere împărăția unui Salmanazar, Nabucodonosor, a lui Darius și Xerxes, a lui Alexandru cel Mare, a lui Cesar, Octavian August, Traian sau Dioclețian, a lui Carol cel Mare, a lui Napoleon sau Petru cel Mare, etc., și n'are caracterul accidental, trecător al acestora. Imperiile au fost ca și oamenii care le-au creat: imperfecte, din punct de vedere al organizării lor politice, sociale, economice și culturale, și nestatornice din punct de vedere al duratei și întinderii lor. Creatorii lor, desigur, genii mari, au intrat în Istorie și sunt pomeniți cu laudă mai ales de elevi în orele de Istorie în școlile de toate gradele, și de către diverși oratori și conferențieri la diferitele aniversări și festivități. Incolo, somnul lor nu prea este turburat nici chiar de proprii lor supuși, dintre care unii nici nu mai știu până unde s'au întins granițele împărăției lor, nestatornice ca nisipul Saharei.

În ultimii 3—4000 ani zeci de împărății s'au ridicat și s'au suprapus, și din cele mai multe n'a rămas decât o tristă amintire. Un singur imperiu, întemeiat acum 1947 ani, rezistă încă, și va rezista în veac; pornind dela mărimea unui sâmbure de muștar el crește ca un arboare puternic, și se desvoltă zi de zi, secol de secol, mileniu de mileniu, lărgindu-și ramurile, suprapunându-se imperiilor apuse.

Impărăția aceasta va dura, ca și întemeietorul ei, în veac!

Prot. Dr. Gh. Cotoșman

„Pentru ce mă bați?!“

„Să se răstignească!“ un răcnet străbate mulțimea, iar plebea tulburată strigă: „Răstignește-L!“.

Furorul urii încătușează ultima fărâmă de bine și năvalnic cuprinde o lume rălăcită. În ochii cu priviri sălbatice, pe fața lor în care ura săpa adâncituri și'n glasul fără timbru înecat de o dorință nestăvilită de a vedea sânge, de a 'ați gemete — manifestare culminantă a animalului din om — ei dorcau să sfășie. Un om trebuia să moară chiar dacă această crimă viola justiția. Dar iată că teama de nereușită care paralizază energia determină o marionetă a lumii romane să condamne, deși spusese: „Eu nu găsesc în El nici o vină!“; iar inteligența unor cărturari cari socoteau credința drept ceva determinat de ei se folosește de Caesar și acuzând pe Iisus că s'ar fi socotit împărat, îl ucid, având consimțământul justiției ce mărturisea pe crucea scuiată și îmbibată de sânge vina Lui scrisă. Întrebarea de ce îl urau pe El care le-a alinat suferințele, le-a mângâiat rănilor purulente și le-a alungat disperarea prin blândețea glasului ce avea'n melodie toată dragostea pentru o lume necăjită, e justă.

Era dintre ai lor: sărac. Se sbătuse pentru ei și tot lor li-era cea din urmă nădejde adevărată. Totuși aceștia au spus ultimul cuvânt: „Să se răstignească!“.

Oamenii între ei crează o legătură mutuală în deosebi acei care împărtășesc aceleași credințe, speranțe și iluzii. Ura unora se răsfânge și asupra colorații, iar bucuria e a tuturor.

Ei așteptau un Hristos străin de acel căruia i se zicea: „Mântuitorule!“ Jugul roman îi umilise și această printr'un gest reflex trezise'n ei dorința de a umili, de a lovi ca o răscumpărare a clipelor trăite'n sclavaj, viață umilă de rob și fără bucurii. Atunci se ivește într'un colț pierdut o flacără tremurândă de lumină, dar nu e decât o amăgire pentru ei. Omul acesta mângăe, nu lovește. Iartă, nu se răzbună. Iar lor cari crezuseră că acum se va sfârși o epocă amară și că vor fi liberi politicește, cărturarii și fariseii le spun că nu vor fi decât amăgiți ca'ntotdeauna.

Atunci s'au revoltat. Li se risipea încă o speranță. Poate ultima. Aceasta a creat

în sufletul lor dorința animalică de a-i provoca lui durerea lor; de a simți și El tristețea ce le smulgea lacrimi de veacuri. Dar dincolo de acest norod era un creier care punea figurile în scenă creierul celor mai răi dintre ei. Ca întotdeauna plebea și de data aceasta e perdeaua unei crime care însă a depășit prin cruzimea, nedreptatea și durerea trăită de El marginile gândirii.

Dece Iisus a fost lovit cu atâta nepăsare și cruzime? E o altă cauză decât aceea ce motivează desfășurarea dramei de pe Go'gotha.

Iisus ca o furtună dărâma castelele unei lumi vechi. În curând doar ruinele vor fi o amintire tâzie; ceea ce au fost cărturarii.

Perspectiva acestei prăbușiri totale a cărei deziluzie omul de rațiune o trăiește înaintea faptului petrecut în sine, în imperiul nemărginit al gândirii înflora și atunci oamenii aceștia trebuiau să aleagă un final de comedie sau un omor. Unealta era sbuciumul unui popor a tuturor acelora care credeau cu toată căldura sufletului însângerat de spinii vieții într'un ideal ce va readuce lumina unui cer întunecat din vremuri apuse. Ei l-au acuzat cu o vină imaginată și absurdă. L'a judecat puterea romană condamnându-L nu pe baze de dovezi cari nu numai că au fost insuficiente — putem spune inexistente — ci și creiau o premiză-falsă căci sentința a fost determinată de presiuni politice.

Era periclitat postul guvernatorului prin faptul unei eventuale intervenții a Cezarului determinată de o pretenție ireală ca adevăr a lui Iisus asupra tronului. Faptul că guvernatorul aflase în Hristos adevărul căci L-a întrebat „Ce este adevărul?“ îl dovedesc cuvintele „Voi veți vedea“:

Un alt for superior în afară de Cezar care era Roman nu exista. Deci răspunderea aceasta nu era juridică ci de ordin sufletesc. Apoi le-a oferit pe Varava căci probabil credea că această mulțime voia să comită un omor indiferent cine ar fi fost sacrificat așa cum plebea Romană se amuza în circuri. Dar ei nu voiau un om obișnuit ci pe Hristos, iar Pilat nesocotind principiul cel mai elementar de drept aseamănă pe Varava cu Iisus. Unul un tâ'har notoriu, celălalt un Mântuitor. Pentru ei un semn de întrebare și totuși cumpăna înclină spre Hristos.

L'au ucis împreună cu doi tâlhari. E nevinovat și totuși chinurile Lui erau de neîndurat. Ale celorlalți doar o execuție. Și dacă execuția ar fi fost săvâșită într'un mod egal, ca provocare a suferinței pentru toți ea ar fi fost ceva drept dar în El loveau într'un mod barbar fapt că a murit înaintea celorlalți cărora le-a mai zdrobit genunchii. Nu putem invoca o diferență de organism deoarece amândoi n'au murit. Aceiași vină doar aparentă și a suferit imens. Nevinovat și L-au tratat ca pe cel din urmă dintre oameni. Nu era oare o deslănțuire de ura? El nu era un vinovat ci un proscris.

Ostașii Romani erau masca legală a acestei fapte oribile. Ei L-au ținut dar ai Lui L'au scuipat și bătut până la sânge „Noi avem o lege și după legea noastră El trebuie să moară“.

Deci tot ei L'au condamnat. Execuția doar din punct de vedere tehnic a fost făcută de Romani. Căci ei i-au oferit fiere și oțet. „Poporul meu ce ți-am făcut eu ție“. Totuși era a Lui și cu atât mai dureros. Iar în ultima scenă în care ostașii Romani figurează ca pază a mormântului e determinată de cerințele Iudeilor. Iată deci ei acuză, condamnă și execută toate aceste ilegalități evidente. Ele se petrec sub ochiul vigilant al Romanilor a acelora ce reprezentau legea și justiția lumii celei vechi.

„Sângele Lui asupra noastră și asupra copiilor noștri“. Iată justificarea și responsabilitatea poporului Evreu „Nevinovat sunt eu de sângele acestui drept. Voi veți vedea“ baza pe care Romanul semna condamnarea. Atunci ca niciodată a fost batjocorită și ignorată dreptatea. E un început ce va continua și mulți vor zice mai târziu „de ce?“ pentru ca apoi zidurile picurânde ale mormintelor cu gratii să le înăbușe glasul care cerea just dreptate. Comiterea unei fapte trebuie să aibă o justificare și o responsabilitate. Cauza că El trebuia să moară nu e că ar fi nesocotit pe Dumnezeu cum încercau să-l învinovățească

A fost privit ca un revoluționar ce tulbura apele. Omul acesta nu admitea sclavajul, iar cerșetorilor — cea mai vulgară pătură socială — le spune: „Frații mei“. Faptă și răsplată era apărarea acelor care loveau, dar El nu privește păcatul ca ceva ireparabil, El cerea milă, iertare, iubire. Iar cel ce condamnă și lovește e oare fără de păcat? Iată de ce el trebuie să moară. Iată de ce mulți trebuie să moară. E un adevăr care

luminează dintr'o taină de suflet.

E o lume întreagă ce muncește și plânge. E o lume de umiliți, de învinși care se târăsc și se bucură doar cât permite programul.

Dar aceștia sunt piloții unei alte lumi ce regretă că moare fiindcă n'a gustat din toate plăcerile. Un sfânt Pavel „Sol“ legat în lanțuri“ rostește adevărul încătușat iar alții ucid. De ce? Adevărul desvăluie multe taine și întrebarea „de ce trăiesc unii o viață de câine și alții de vis“ are un răspuns care ar smulge haina onoarei multora. Iar cei ce suferă n'au decât o singură mângăere: Hristos.

Sângele ce curge pentru o lume mai bună, mai dreaptă e durere dar numai pentru unii.

Omul va depăși odată inferioritatea ce permite animalului să se manifeste într'un mod nedrept și egoist. Sufletul va crea legi ce nu le vom mai călca nici odată. Un adevăr e că avem în noi o scânteie divină, o străfulgare de lumină ce ne va conduce spre culmile adevărului și care va nămi în ultimele clipe răul. Va fi o lume pură căreia Iisus și toți acei care au fost biciuiți de nedreptatea justiției umane nu-i vor mai pune întrebarea „Dacă am vorbit rău, dovedește ce-a fost rău, iar dacă am vorbit bine, pentru ce mă bați?!“

Guia Horla

PARTEA I

Inceputurile mănăstirii

din Valea Godinovei

și viața ctitorului ei:

Protos. Macarie Gușcă

(Continuare)

Intr'o zi de primăvară, în „săptămâna albă“, din anul 1902, însoțit de Monahul Macarie dela „Călugăra“, Nicolae Drăgălina mergea la Caransebeș spre a împărtăși personal, planurile sale fericitului episcop Nicolae Popea. Pe drum Păr. Macarie află întreaga viață și planurile de viitor ale însoțitorului său. Avea un fel de presimțiri, ne spune Păr. Macarie, și mereu se referea la cuvintele St. Scripturi, că „zilele omului sunt numărate“ și „nimeni nu știe nici ziua, nici ceasul când se apropie sfârșitul“.

De aceea Nicolae Drăgălina își făcuse un fel de testament, pe care l-a predat fiicelor sale, în care dispunea ca din averea sa să se dea, prin Consistorul Diecezan, câte 4 florinți pe lună fiicelor sale, iar monahului Macarie, care „să fie așezat la mănăstirea dela Izvor“, să i se dea 10 fl. lunar. Deci averea sa întreagă intenționa s'o lase Consistorului.

Dar, la câteva zile după drumul pe care-l făcuse la Caransebeș, Nicolae Drăgălina primi, pe neașteptate, vestirea morții. Tainicele lui presimțiri nu l-au înșelat. În drumul spre mult visata lui mănăstire, avu un atac de inimă și în aceeași noapte își dădu obștescul stărușit.

Proiectata mănăstire pierdu astfel pe cel mai zelos și jertfelnic sprijinitor.

Dintr'o neglijență care nu se datorește lui, Nicolae Drăgălina nu făcuse nici contractul de donațiune a pământului din fața izvorului și nici suma de 1000 coroane, pe care o promisese episcopului Popea, pentru „mănăstirea izvorului“ nu o predase Consistorului.

Terenul în care s'a zidit izvorul era în litigiu. Cele două jugăre de pământ, votate în „Adunarea ubarialiștilor din Vasiova“ nu s'au mai predat destinației. Și astfel, la un moment dat, după moartea vrednicului creștin Nicolae Drăgălina, se părea că întreaga inițiativă, care a aprins atâtea suflete, s'a năruit. Totul trebuia luat dela început.

Este adevărat că mai erau încă mulți oameni de inimă, intelectuali și harnici gospodari din Vasiova și Bocșa, care nu disperaseră. Dar lipsea omul de acțiune, care să se dedice exclusiv măreței și sfinteii inițiative...

Și iată că la timpul potrivit, Dumnezeu trimise în Valea Godinovei pe omul providențial, sub chipul unui călugăr umil, blând la înfățișare dar plin de râvnă și hotărât: Mon. Macarie, cantorul dela „Călugăra“.

Cap. VII

Omul providențial

Monahul Macarie se făcuse cunoscut, de câțiva ani, prin munca sa neostenită la mănăstirea „Călugăra“. Trăia în schimnicie și jertfa totul pentru întreținerea bisericii și a mănăstirii. Il cunoșteau satele cărășene

și-l apreciau nespuse pe mult.

La propunerea Pr. Petru Ieremia din Câlnic și a Prot. Maxim Popovici din Bocșamont., episcopul Nicolae Popea aprobă detașarea Mon. Macarie dela „Călugăra“ la „Izvorul din Valea Godinovei“, în primăvara anului 1903.

Mon. Macarie era chemat la o muncă uriașă. A primit-o cu entuziasm.

„Când ai credință, zicea el, poți ridica biserici și în aer“.

Nu găsisse în Valea Godinovei decât un izvor cu faimă tămăduitoare, o cruce de marmură și câteva suflute însetate de dorul de a ridica o biserică.

„Am credința neclinită,

scria el Arhim. Filacșei, „făcându-se tuturor toate“ ca pe toți să-i câștige pentru mult așteptata mănăstire“.

În două luni Păr. Macarie adunase câteva sute de coroane (439).

Prot. Maxim Popovici, prin raportul său Nr. 322 din 19 Iunie 1903, roagă pe fericitul episcop Popea să dispenseze pe Mon. Macarie dela „Călugăra“ și să-l institue, în mod definitiv, la „Izvorul Godinova“ înaintându-l la treapta de ieromonah.¹

Protopopul crede că este „imperios necesar“ acest lucru, având în vedere că „monahul ar trebui să fie mai totă ziua la locul unde se intenționează zidirea (casei) carea în tot cazul până în toamnă are să fie finită. Având în vedere,

Ierom. Macarie Gușcă
(O fotografie din anul 1942)

ret Mustă, că vom zidi aici o mănăstire, cum n'a mai fost alta în Banat, după chipul celor pe care le-am văzut în alte părți“.

Cu această credință a pornit umilul călugăr Macarie la lucru, în primăvara anului 1903.

Ziua și noaptea colinda satele din protopopiatul Bocșei,

scrie protopopul Popovici, că dânsul (Macarie) are să și colecteze în comunele din imediata apropiere, respective din acest protopresbiterat, mă declar ca după înaintarea lui la treapta de ieromonah, îi dau gratuit cortel și vipt, până la finirea casei ce se va zidi“.

Hirotonirea Mon. Macarie ar fi asigurată un serviciu religios permanent la „Izvor“ și, în același timp, ar fi sporit frecvența pelerinilor.

Consiliul eparhial, seszând raportul Prot. Popovici, aprobă începerea lucrărilor pentru zidirea casei, dar numai după ce pământul oferit de Nicolae Drăgălina și resp. de moștenitoarele acestuia, va fi transcris în cartea funduară pe numele diecezei. Autorizează, oficial, pe Mon. Macarie Gușcă să facă colecțe de bani și alte daruri în protopopiatul Bocșei și-l dispensează dela serviciile de cantor dela „Călugăra“, menținându-i însă salariul lunar de 30 coroane, pentru a-și asigura existența.

Hirotonirea și respective înaintarea lui la treapta de ieromonah însă, episcopul n'o poate face, până când nu se ajunge „în stadiul de realizare ridicarea mănăstirii, neputându-se hirotoni absolut adecă fără de a avea asigurat locul stabilit de unde să-și arbe subsistența“.¹

Monahul Macarie primește însărcinările și nu se simte cătuși de puțin nemulțumit că nu i se împărtășesc și „onorurile“ cerute pentru el de alții, care l-au văzut la lucru și l-au știut aprecia. Nu va cere, de altfel, niciodată nimic pentru el și va împlini orice i se cere, în același spirit de abnegație.

Cap. VIII

Primele realizări ale Mon. Macarie Gușcă

În primele zile, după venirea sa la Bocșa, Mon. Macarie, care cunoștea planurile cele mai intime și ultimele dorințe ale răposatului Nicolae Drăgălina, stăruie pe lângă moștenitoarele acestuia să respecte dorința tatălui lor. Succesul lui ni-l relatează raportul Nr. 258.903, din 14-27 Mai 1903, al Prot. Maxim Popovici, care scrie „Monahul Moise“² Gușcă dela Călugăra, în urmarea înviașunilor cari îi le-am dat în cauza edificării unei capele respective mănăstire în

1. Scrisoarea am găsit-o în copie, la Păr. Macarie și poartă data: „Martie 1904“.

2. Arhiva ep., Nr 2307/1903, III — 190 — 897.

1. Arhiva ep., Nr. 2307/903, III — 190—978.

2. Acesta este numele Păr. Macarie înainte de a intra în monahism.

apropiere de izvorul numit „Godinova” în teritoriul societății din Ocna de fer și anume că nu se poate începe nici o lucrare înainte de a avea locul acomodat pentru acest scop, s'a prezentat înaintea subscrisului cu următoarele 2 fețe ale reposatului Nicolae Drăgălina din Reșița română, ca proprietare a pământului din imediata apropiere de izvor, din teritoriul comunei Vasiova și după conștelegerea avută și cu Dl. Advocat Ion Budințian, au predat diecesei acel pământ cu drept de proprietate, după cum se vede acesta din sub % alăturatul contract încheiat la notariul public regesc din loc, care contract am onore al subșterne spre aprobare pentru de a se putea induce în cartea funduară... „Donatoarele locului pentru zidire, mi-au descoperit că decă monahul Moisi Gușcă va fi denumit la timpul seu din partea Prê Sf. Vostre de monah al capelei ce se va edifica, dânsule sunt pregătite a dona pre sêma acelei capele toate realitățile lor cu drept de proprietate în valoare de peste 20 000 coroane, rezervându-și însă numai dreptul de folosință până sunt în viață”.

Din acest raport rezultă clar, marea considerație pe care Maria și Petria, fiicele lui Nicolae Drăgălina, o aveau față de Păr. Macarie, ca și tatal lor.

Contractul a fost semnat în ziua de 26 Maiu 1903 și aprobat de Consistorul diecezan cu Nr. 230 B./1903 din 21 Iunie 1903.

Fiind pământul acesta „fără sarcini” a fost transcris în cartea funduară, spesele de transcriere achitându-le, din bani personali, Mon. Macarie.

Arendașul pământului Mitru Oancea din Vasiova, care avea contract de arendare pe 4 ani cu fostele proprietare, declară la încheierea contractului că, oricând, cedează pământul, dacă s'ar începe lucrările de zidire. În cazul că aceste lucrări ar începe înainte de a-și aduna el recolta, cedează pământul „cu recoltă cu tot” fără nicio desdaunare. Și face această mică jertfă „cu considerare la scopul măreșiu ce se urmărește”.

De abia acum Biserica noastră a intrat în posesia unui bun. De abia acum se puteau începe lucrările pentru realizarea planului inițiat de Dumitru Perian, Nicolae Drăgălina, ș. a.

Cap. IX.

Se înalță ziduri în Valea Godinovei...

Ziduri modeste, este adevărat, la început. Dar aceste ziduri vor pune temelie, peste câțiva ani, celui mai frumos așezământ mănăstiresc din Banatul românesc...

Susținătorii acțiunii lui Nicolae Drăgălina: Gheorgh. Drăgălina, Mitru Oancea, Const. Stancovits, Aurel Pocrean, Iosif Vuc, Ion Bonda, Traian Beciniaga, Iosif Balesa și Nicolae Flore, aflând de venirea Păr. Macarie în Valea Godinovei, și însuflețiți de hotărîrea lui de a realiza visul lor de atâția ani, roagă, în 16 Iunie 1903, pe episcopul lor să le încuviințeze începerea lucrărilor pentru zidirea unei case de adăpost lângă izvor. Semnatarii acestei cereri se oferă să completeze, „întru pomenirea și iertarea păcatelor moșilor și strămoșilor noștri”, colecta pornită de Păr. Macarie, în care ei își pun toată încrederea, socotindu-l, cu adevărat, »un om providențiat».

Cererea bunilor credincioși din Vasiova și Bocșa, este prezentată favorabil de Prot. Maxim Popovici, care găsește că, de fapt, este „o necesitate imperativă a se face începutul pentru zidirea unei case”.

Consistoriul aprobă, cu hotărîrea Nr. 2307/903, din 21 Iunie 1903, „proiectul de casă”, binecuvântând zelul credincioșilor din Bocșa și Vasiova.

În urma acestei hotărîri, mulțimea de credincioși își recăpătă încrederea și colecta Mon. Macarie, avu un succes neașteptat: peste o mie de coroane, numai în câteva zile.

Toate darurile adunate, Păr. Macarie le „cvitează” în Foia Diecezană, încadându-le în articolașe pline de învățături morale, sub titlul: „Daruri mărinimoase”, oferite în scopul înființării mănăstirii din „Valea Godinova”. Într'unul din aceste articolașe, Mon. Macarie scrie următoarele, despre rosturile mănăstirii: „Ce idee salutară, ce scop sublim e acesta, adevărat facerea unei case de rugăciuni cu numele frumos de Mănăstire, căci în Mănăstire se reamintesc respectul cel adevărat către Dumnezeu a veacurilor prime ale creștinismului. Și cu drept cuvânt merită a fi înființate, ca nisce locașuri de cuvioasă retragere și totodată ca așezăminte sfinte, pentru cultivarea sentimentelor religioase morale. În Mănăstire vom da de acele persoane care

năzuiesc la împlinirea cuvântului: „aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune să mărească pre Tatăl vostru cel ceresc“ (Matei 5, 16); In mănăstire vom afla pe aceia care auzind cuvântul: „de-ți este voia să fi desăvârșit vinde cele ce ai și le dă săracilor și-ți ie crucea și-mi urmează“. Tot în mănăstire în mezul nopții când totul repauzează în tălură, vom auzi glasul duios al clopotului resunând și chemând la rugăciune, precum și voacea limpede ca roua de dimineață, a călugărului respective a călugăriței, care anunță cu dulcele și mângâitorul glas: „sculați! că e vremea cântării ceasul rugăciunii“, care răsune convinge pe călători că suferințele vegheză în ora aceea în Mănăstire. Prin urmare, iată aci în Mănăstire o școală de morală și de fapte bune, de unde se înalță cântări de laudă către ceriu ziua și noaptea, în revărsatul zorilor și amurgul serii“.¹

O atenție deosebită are Mon. Macarie față de aceia pe care îi numinște „membrii fondatori ai înființării Mănăstirii din Valea Godinova“. Cunoaște și recunoaște meritele fiecăruia și dă fiecăruia ce i se cuvine.

Numele acestor membrii îl publică în Foaia Diecezană: „Răposatul în Domnul Nicolae Drăgălina, carele mult s'a ostenit și a cumpărat locul cu 500 cor., și s'a mutat la cele vecinice cu dorul să vadă mănăstirea și nu o a văzut. Maria și Petria Drăgălina, fiicele răposatului sus zis, care au donat locul pentru înființarea mănăstire. Apoi: Prof. Maxim Popovici, Costa Stancovici, Gheorghe Drăgălina, Mitru Oancea, Iosif Popovici, Gheorghe Perian, ș. a.“

Cu aceeași apreciere Mon. Macarie „cvitează“ atât „darul văduvei“ cât și „darul bogatului“. Spațiul limitat al acestei lucrări, nu ne permite să publicăm numele tuturor donatorilor pentru biserica din Valea Godinovei. Păr. Macarie i-a pomenit însă pe toți, în rugăciunile lui: „Pre cci ce aduc daruri și fac bine întru sfintele Tale biserici, pomenească i Doamne, întru împărăția Ta“.

Banii colectați de Mon. Macarie au fost depuși la „B. nea Boșana“ și la Consistoriul diecezan.

Ajutat de membrii fondatori, Mon. Macarie adună materialul necesar pentru casa proiectată. La 30 de zile după aprobarea Consistoriului, Păr. Macarie aşază piatra fundamentală a primului edificiu în

Valea Godinovei. Iată ce scrie el, într'un raport către episcopie, care poartă data: 29 Iulie 1903: „Cu ajutorul lui Dumnezeu s'a adunat materialul de lipsă pentru facerea casei. Sâmbătă în 26 Iulie a. c. evlaviosul și mult iubitul Constantin Stancoviciu din Boșamontană, a orânduit 8 lucrători să sape fundamentul casei, cari începând dela oarele 3 p. m. l-au finit pela oarele 9 seara. Luni dimineața în 28 Iulie avurăm fericirea a pune piatra fundamentală la facerea casei după ce mai înainte s'a citit rugăciunea de temelie a casei din partea Prea On. Domn Macsim Popoviciu protopresbiter. La rugăciune au luat parte și Mult Stim. Doamnă Elena soția Dlui Protopop, precum și dnii Costa Stancoviciu și Gheorghe Drăgălina cu Doamna soție Ana, ca membrii fondatori și alții. După terminarea rugăciunii prescrie, Prea On. Domn Protopresbiter adânc emoționat rostesc cu lacrimi de bucurie, o rugăciune pentru toți contribuenții, se roagă apoi, ca Bunul Dumnezeu, care ni-a ajutat într'un timp așa scurt de am pus temelie capelei, să putem pune cât mai curând piatra fundamentală și locașului sfânt. In urmă termină cu aceea, ca Dumnezeu să desvolte în creștini spiriul de jertfă, pentru înființarea mănăstire. La punerea pietrei fundamentale a lovit cu ciocanul de 3 ori în numele sfintei Treimi, dorind durată îndelungată casei de locuință, care să rămână neclintită ca stânca de granit. Astfel s'a terminat actul la temelie casei. După terminare s'au împărțit din partea dlui Const. Stancoviciu frânzele iar din partea dlui Gheorghe Drăgălina vin de pomână la lucrători“.

În toamna aceluiași an, casa ridicată din colectă publică, este terminată și Mon. Macarie raportează în ziua de 18 Septembrie, următoarele: „Prea Sfintele Domnule Episcop! Cu profundă supunere Vă aduc la Înalta cunoștință că lucrările la casa zidită pe locul „Godinova“ unde are a se edifica și sf. Mănăstire, sunt terminate. Rog dară se binevoiți prea grațios a esmite o comisiune pentru colaudare“.²

Colaudarea se face în ziua de 22 Septembrie, fiind de față Mon. Macarie G. șcă și membrul fondator Const. Stancoviciu, de către Prof. Maxim Popovici și maestrul zidar Ioan Muntean.

Casa, care se găsește azi alături de biserică și este locuită de duhovnicul mănăstirii, are două camere și o bucătărie.

1. Foaia Diecezană, Nr. 29 din 20 Iulie 1903.

2. Foaia Diecezană, Nr. 31, din 3 August 1903.
2. Arhiva ep., Nr. 1169/1943, III — 190—897.

Una din aceste camere era destinată pentru „săvârșirea funcțiunilor preoțești și a serviciilor dumnezești“, până la zidirea bisericii, iar a doua era destinată pentru adăpostirea pelerinilor. Spre acest scop, Mon. Macarie roagă pe superiorii săi, să d spună „sfinținea casei conform prescrișelor canonice“ și să numească un „preot slujitor“. Prot. Maxim Popovici și preotul Petru Ieremia din Câlnic, profitând de acest prilej, își înoseș rugămintea către episcopul lor, ca să hirotonească pe Mon. Macarie: „Nu vă pot întrelăsa, scrie protopopul, a nu vă aduce la înalta cunoștință că poporul din jur și din depărtări mari, în toate anotimpurile, vine la izvor și văzând acolo în imediata apropiere casa edificată și un monah carele nu are îndreptățirea de a le săvârși vre o slujbă, se reîntorc întristați și plini de mahnire. Deci pentru a se putea satisface dorinței generale... Prea Sfinția Voastră se binevoiiți prea grațios a hirotoni întru ieromonah pe monahul Macarie Gușcă, iar una dintre chilii a se sfinți pentru serviciul divin“.¹

În stârșit „dorința generală a clerului și poporului“ este satisfăcută. În ziua de 28 Ianuarie 1904, episcopul Nicolae Popea sfințește întru ierodiacon pe Mon. Macarie Gușcă și-l așează în mod provizoriu „la sihăstria“ din Valea Godinovei, pentru că mai avea multe de făcut aici.

Pentru a-l ajuta în administrarea banilor și adunarea materialului pentru mănăstire, Consistorul institue o epitropie, compusă din: Costa Stancovits și George Drăgălina, membrii fondatori și Pr. Petru Ieremia din Câlnic, pentru a purta ziarul de casă și corespondența.

Înainte de a fi terminat zidirea casei despre care am vorbit, Păr. Macarie gășise o casă de lemn, cu o vechime de peste 100 ani, în comuna sa natală. Această casă voia el s'o aducă în Valea Godinovei pentru sine și pentru ceilalți călugări, care vor mai veni după „înființarea mănăstirii.“ Spre acest scop el deschide o colecță „specială“ (pentru a nu se atinge de banii destinați pentru „biserica-mănăstire“) și în câteva zile adună suma necesară pentru cumpărarea casei lui Ioan Mărta din Câlnic. În raportul of. protopresbiteral din Bocșamontană, Nr. 347/1903, din 21 Iulie 1903, gășim următoarele informații cu privire la această casă: „ulterior (adecă după încu-

viințarea Consistoriului pentru zidirea casei“) un dicencios cu numele Ioan Mărta din Câlnic, la intervenirea monahului Macarie Gușcă, a oferit o casă din lemn numai cu prețul de 180 coroane, care însă de fapt valorează 300 cor. În urmare subscrisul (protopop) după ce a ascultat părerea mai multor bărbați și cu deosebire a Dlui avocat Ioan Budințian, cari sunt de părerea că această casă fiind estină să se cumpere, am luat măsurile recerute ca să se facă alăturatul plan și specificațiune pe care le subștern cu propunerea să se încuviințeze cumpărarea numitei case“... În același raport Prot. Maxim Popovici propune ca mănăstirii resp. bisericii edificându în locul „Godinova“ din Vasiova, să i se dea numirea: „Mănăstirea dela Godinova cu hramul Sf. Prooroc Ilie“, deoarece „izvorul și locul din apropiere are numirea „Godinova“ și că la Sf. Ilie, poporul încă din vechime peregrinează“.¹

Consistorul diecezan aprobă cumpărarea acestei case, care se da maestrului Avram Chermelcu din Reșița-română spre executare. Casa a fost demontată și transportată, bucată cu bucată, în Valea Godinovei. Reconscripția ei s'a terminat la 14 Septembrie 1903.

În această casă a locuit Păr. Macarie până la obștescul sfârșit.

Așfel în toamna anului 1903, în decurs de șase luni, Păr. Macarie ridicase două cășute. În cea mai modestă, o colibă săracă dar curată, se instală el. O candelă îi lumina interiorul. O masă simplă servea drept altar. Un pat de scânduri, acoperit cu o pătură de lână, țesută de mâna mamei lui și câteva icoane sfințite, completau mobila și decorul chiliei prinului călugăr din Valea Godinovei. Aici se ruga Păr. Macarie în zorii zilei, în amurgul serilor și'n singurătatea nopților, pentru toți cei împovărați, pentru toți cei osteniți și suferinzi.

Dar misiunea lui e departe de a fi terminată. El știe bine acest lucru. El știe că după fiecare realizare mai rămân încă, multe, altele de făcut.

Lucrul misionarului nu are sfârșit. Și cântând imne de încredere și de dragoste, Păr. Macarie se avântă spre alte fapte, carc-i vor cinsti numele.

1. Rap. 709/1903 din 17 Decembrie 1903.

1. Arhiva ep., Nr. 2569/1903, III - 190 - 897.

Cap. X

*Suferință care întărește
și umilintă care înalță...*

În luna Ianuarie 1904, Păr. Macarie cumpără „pe seama edificăndeii mănăstiri” dela creștinul Pau Iancu din Vasiova, $\frac{1}{2}$ jug. de grădină, în apropiere de pământul donat de moștenitoarele lui Nicolae Drăgălina, cu 600 coroane. Episcopia aprobă, cu hotărîrea Nr. 803 din 18 Martie 1904, contractul de cumpărare și astfel Păr. Macarie spori „zestrea” mănăstirii.

Totul mergea bine. Din toate părțile Păr. Macarie primea bani și daruri pentru biserica-mănăstire. Elena Popovici, soția protopopului din Bocșa donează 10 cor. pentru procurarea unui antimis. Prof. Dr. Constantin Chiricescu, prof. univ. și decan al Facultății de Teologie din București, donează din partea Tipografiei Cărților bis., toate cărțile de ritual.

Cele mai multe parohii din protopiatul Bocșei și chiar din alte protopopiate, votează, în adunările parohiale, sume între 100—200 cor. pentru „biserica dela Izvor”. Ba chiar „sinodul protopresbiteral” al Bocșei-montane a adus și un decis în această cauză.

Acest decis, din 19 Februarie 1904, obliga toate comunele bisericesti să contribuie la înființarea mănăstirii cu o sumă minimală de 200 cor., solvabilă în 10 ani.¹ Iar Păr. Macarie colectase personal, numai în protopresbiteratul Bocșei, peste 3000 cor., în câteva luni și ceruse binecuvântarea arhierescă să poată colecta și în celelalte protopopiate, mai ales în tractul Lugoșului, unde avea sprijinul nelimitat al Prot. Dr. Gh. Popovici.²

Dar, într-o zi, pe neașteptate, o săgeată sângeră inima inflăcărată a Păr. Macarie. Oficiul parohial din Vasiova îi contestă dreptul de a face servicii la „Izvor”, pe motivul că acesta aparține „de jure” parohiei Vasiova. Plin de amărăciune Păr. Macarie, care își ducea viața în cele mai mari privațiuni, în aspra nevoiță călugărească, rugă Consistorul să încredințeze administrarea „Izvorului” și a celor două case, unui preot de mir, deoarece el, personal, n'a dorit nicidecum posturi de condu-

cere. Dar Prot. Maxim Popovici, Pr. Petru Ieremia, intelectualii și majoritatea credincioșilor din Vasiova, luară apărarea smeritului ierodiacon Macarie.

(Va urma)

Prot. Dr. M. Bănescu

BISERICA ȘI ȘOVINISMUL

Ca să ne dăm seama cum privește și cum rezolvă Biserica noastră creștină problema șovinismului, să precizăm mai întâi ce se înțelege prin șovinism.

Este nevoie de această precizare mai ales în vremurile de azi când se vorbește atât despre șovinism și se face de către mulți o regretabilă și dăunătoare confuzie cu privire la noțiunea exactă a acestui cuvânt, pricinuind astfel diferite neînțelegeri între oameni și popoare.

Șovinismul este un patriotism fanatic, exagerat și rău înțeles.

Șovinistul iubește neamul și țara lui orbește, desconsiderând, ba jocosind și chiar urînd alte neamuri și alte țări. El vede la ai săi numai calități, iar la străini numai defecte. Șovinismul nu respectă dreptul la viață și la egală cultură al altor popoare, pe care ar dori să le domine — din punct de vedere politic, economic și cultural — neamul său.

Biserica creștină se întemeiază pe învățătura adânc umanitară a Mântuitorului Hristos; pe iubirea aproapelui [apropae care nu este numai rudenie sau conaționalul nostru, ci „tot omul ce vine în lume”]; pe ideea dreptății pentru toți și a egalității tuturor în fața lui Dumnezeu și a legilor; pe virtutea cumpătării în toate ca și pe ideea înfrățirii și a păcii între oameni, familii și popoare. De aceea Biserica creștină condamnă hotărît șovinismul ca pe o boală a patriotismului adevărat și ca pe un păcat împotriva dragostei de aproapele. Ea promovează naționalismul adevărat, luminat, fără ură și nedreptate față de alții.

De sigur este foarte firesc lucru ca fiecare om să iubească, înaintea altor familii, familia sa; iar înaintea altor neamuri și țări, neamul și țara sa. A iubi pe ai tăi mai întâi [și chiar mai mult decât pe străini] nu înseamnă șovinism! Este o însușire a naturii omenești. Dar, această iubire a celor de-un sânge și de-o lege cu noi trebuie să se facă rațional, fără a disprețui sau urî alte familii și alte popoare, ci căutând mereu să trăim în bunăînțelegere și pace cu toți semenii noștri, pentru că toți oamenii sunt fiii aceluiși Tată Ceresc, iar între ei, frați.

Așa se rezervă corect și logic, în lumina Sf. Evanghelii, problema șovinismului.

Românul n'a fost niciodată șovinist în sufletul său! Aceasta fiindcă — spre deosebire de alte popoare care au primit creștinismul după ce au trăit mai înainte o viață de păgânătate, poporul român s'a născut creștin și, deci șovinismul este ceva potrivit firei sale și sufletului

1. Arhiva ep., Nr. 1403/1904, III — 190—897.

2. Cererea ierod. Macarie, înreg. sub Nr. 3843/1904.

său cu țesătură creștinească. El s'a născut și a crescut în ideea de omenie, de frăție și dragoste creștină care îl face să aprecieze pe oameni mai mult după valoarea lor morală, după inima și faptele lor, iar nu după origina lor de rasă, limbă etc.

Călăuzit de B. serica strămoșească pe calea patriotismului adevărat și a naționalismului umanitar, înlăturând orice influență șovinistă, neamul românesc va merge drept spre ținta creștinismului și a adevăratei democrații: pacea și progresul întregii omeniri.

Preot. Lt. Col. Dam. Daicovici

Vizitațiune canonică în Armeniș

Odată cu venirea primăverii și ieșirea sămănătorului în ogorul românesc a ieșit și primul sămănător al sufletului eparhiei noastre P. S. Sa în ogorul său să samene sămânța dragostei, să ude pomul credinței răsărit de mii de ani și să plivească buruienile sufletului românesc creștin.

În dimineața zilei de 23 Martie a. c., zi de primăvară timpurie, când soarele învelea în lumină și căldură pământul nostru înghețat o iarnă întreagă și când pomii își îmbiau primii boboci ai florilor, P. S. Sa Păr. nostru episcop Veniamin însoțit de P. C. Păr. Prot. I. Suru și C. diacon D. Băloni sosește în comuna Armeniș.

La Piatra Scrisă îl întâmpină un frumos banderiu de călăreți, cari însoțesc mașina până la marginea satului la primul arc de triumf.

Corul satului dirijat de către dl Jura întonează „Pre Stăpânul“, iar Prea Sf. Sa înconjurat de elevii școlii primare în frunte cu întregul Corp didactic și de muncitorii minelor U. D. R. primește cuvinte călduroase de bun sosit dela dl. dir. școlar A. Georgescu, în numele școlii și dela dl ing. Popescu în numele întreprinderilor U. D. R.

La a 2-a poartă triumfală este beneventat de către dl subprimar I. Dragomir, iar sub cel de al treilea arc de verdeață din fața sf. biserici este întâmpinat de către Păr. comunei O. Costescu, care în mod sugestiv și frumos face cuvenita prezentare a parohiei.

Sf. Liturghie arhierască, este celebrată de următorul sobor: PP. CC. Prot. Dr. Z. Munteanu, I. Suru și Dr. M. Bănescu, CC. Preoți V. Paica, I. Sârbu, I. Câmpianu, O. Costescu, ierom. E. Garștea, V. Ciobanu și diac. D. Băloni.

Răspunsurile liturgice le-a dat amintitul cor, iar strana a împodobit-o cunoscutul cântăreț inv. confesional pens. Fl. Băcila.

La ieșirea din sf. biserică P. S. Sa s'a întreținut cu credincioșii dându-le daruri bisericești.

Masa s'a servit în casa ospitalieră a păr. O. Costescu.

În după masa zilei Prea Sf. Sa cu suita a asistat la cursurile de misionari laici dela Piatra Scrisă.

I. C.

RECENZIE

G. OPRESCU: Manual de Istoria Artei, vol. IV partea II-a

Buc. Editura Universul, 1946, lei 20.000.

Istoricul de artă prof. G. Oprescu tratează într'un volum de pp. (243—394), post-impresionismul, cari prin îndrăzneala lor crează opere, cari se remarcă printr'o „libertate extremă“ „care constituie trăsătura spirituală cea mai izb. toare a sfârșitului secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea“ (pag. 244). Centrul acestei mișcări artistice îl găsim în Paris. „Subiectul la impresionisti, este adesea cu totul altul decât la pictorii contemporani sau la cei care precedaseră. Impresioniștii consideră că tot ce există pe lume, frumos sau urât, toate ocupațiile omului, toate clasele societății, oricât de umile, oricât de excepționale, merită să servească drept punct de plecare, adică să devină motive de inspirație pentru un pictor“ (pag. 248).

D. G. Oprescu, cu talentu-i deosebit ne dă un istoric al realismului, descriind pe reprezentanții autentici din Franța, Belgia, Olanda, Germania, Anglia. Impresionismul, expunând operele lui E. Manet, Cl. Monet, Tr. Bozille, etc. (pp. 113—181), deasemeni, pictura europeană în timpul impresionismului (pp. 197—220). Neoimpresionismul: Seurat. Sculptura la finele secolului: Rodin, Introducere la partea II-a, Degas, Renoir, Cezanne, etc.

Bibliografia bogată ne indică o operă vastă consultată de d. S. Oprescu.

D. Să în domeniul istoriei artei ne-a dat o completă istorie, care reprezintă o unitate de concepție și de simțire. Lucrată cu mult elan și cu o pricepere deosebită, e mult citită de intelectualii noștri. Ea dă o privire minunată celor dornici de a evada din lumea zbuciumată de azi.

Prof. C. Rudneanu

— INFORMAȚII —

Mulțumitori Divinității că ne-a dat lungime de zile să ajungem a ne închina și în acest an Sfintei Invieri a lui Hristos, salutăm colaboratorii și cetitorii noștri cu

„Hristos a înviat!“

Personale. P. Sf. Sa Episcopul nostru Veniamin va sluji Invierea și Sf. Liturghie în ziua primă de Paști la Lugoj, iar a doua zi de Paști în biserică catedrală din Caransebeș.

Inspectii. P. Sf. Sa Episcopul nostru Veniamin a inspectat in ziua de 21 Martie a c. biserica din *Lugojel*, spre a vedea cum s'a spalat si reparat vechea pictura si a constatat cu mahnire, ca a fost curatata si refacuta de un slab sugrav (nu pictor), care a stricat tot ceea ce a reparat, asa ca e pacat de cheltuielile facute.

Aviz cuc. preoti sa nu mai accepte pictori improvizati si fara autorizatie.

Tot in ziua de 21 Martie a. c. a vizitat orfelinatul de stat din Gavojdia, unde se afla adapostiti 40 orfani de razboiu, bine ingrijiti, intr'un edificiu igienic, in mijlocul unui teren de circa 10 jug. Cu acest prilej a stat de vorba cu elevii dela 6—14 ani, le-a impartit carti de rugaciuni si de cetit, cruciute si icoane pentru salile de curs, dormitor, pranzitor, etc. A asistat si la o proba de cantari, sub conducerea invatatorului.

Cursul de misiuni laici dela Piatra Scrisa s'a tinut in zilele de 20—26 Martie a. c. cu urmatoari membri ai Sfaturii Central al Oastei Domnului din eparhie: Ierom. E. Garstea si I. Donos-Piatra Scrisa, V. Ciobanu-Muntele Mic, fraii D. Raescu-Luncavita, T. Munteanu-Logoj, A. Munteanu-Vrani, N. Agliceriu-Glimboca, N. Marconescu-Saceni, A. Bona-Ilova, N. Dragomir, N. Niculescu-Armenis, I. Stepanescu-Sadova-noua, I. Stoia-Ciresul.

Cursurile au fost predate de catre Prot. Dr. Zeno Munteanu, rectorul Academiei, Prot. Dr. M. Banescu, consilier referent si Pr. Ilie Campianu, revizor eparhial.

Asociatia Crestina a Tinerilor (Y. M. C. A.) a organizat un reusit concert coral religios in seara zilei de 29 Martie a. c. si care s'a desfasurat in sala teatrului comunal din loc.

La acest concert a participat si Prea Sf. Sa, iar programul l-au executat urmatoarele coruri: 1. Corul liceului de baieti si fete, condus de Dl. Prof. D. Cusma, 2. Corul Caminului Cultural cu același dirijor, 3. Corul Reuniunii de cantari si muzica dirijata de Dl. Cap. I. Manole, 4. Corul Academiei Teologice sub bacheta Dlui Prof. C. Vladu, 5. Dublul quartet al catedralei avand ca dirijor pe Dl. inv. Gh. Dobrianu si 6. Corul si orchestra Filarmonei dirijate de Dnii Pauk si Palik.

Scopul acestui concert a fost ajutorarea copiilor moldoveni din orasul nostru.

Corul Caminului Cultural din Caransebes sub conducerea Dlui Prof. D. Cusma s'a deplasat in Dumineca din 30 Martie a. c. la Petroșnița, unde a dat raspunsurile la Sf. Liturghie.

Predica a rostit-o Păr. P. Turcan.

In dupa masa acelei zile a avut loc o seza toare religioasa-culturala in cadrul careia a conferentiat Pr. Ilie Campianu, revizor-eparhial Caransebes.

Scopul acestei deplasari pe langa cel religios-cultural este strangerea legaturii de prietenie si incurajare pentru noul camin cultural ce s'a inripiat in comuna Petroșnița prin osteneala Păr. P. Turcan, a Dlui Prof. A. Verca si cu concursul Dlui Prof. D. Cusma, care se deplaseaza regulat pentru a dirija noul cor al acestui camin.

Mănăstirea „Mracunea“ de langa Orșova este cea mai veche din eparhia noastra, datand din veac. al 16-lea.

A fost insa distrusa de persecutia calvină si mai apoi lasata in paragina.

Sigiliul sau in slavonește datand din anul 1735 se pastreaza.

De cativa ani in Orșova s'a alcătuit un Comitet de reconstructie a ei, avand in frunte pe protopopul tractual si inimosul crestin ing. T. Rotariu.

Astazi manastirea se gasesce in rosu si acoperita.

Dumnezeu a ales acestei sf. manastiri si un calugar devotat pe A. Udrea, care toata iarna a stat intr'un bordeiu in pamant sapat alaturi de zidurile ei.

Fiind acest sf. locas in hojarul Comunitatii de Avere a cerut dela aceasta institutie granice-reasca sprijin pentru reconstructie. Si prin intelegerea lui președ. B. Popovici a primit suma de 14.200.000 Lei.

Colecta este deschisa si manastirea deja zidita asteapta ajutorul credincioșilor si indeosebi al granicerilor.

Cercuri pastorale pe Valea Bistrei. Odata cu inceperea primaverii Cercul Pastoral Ferdinand si-a reluat activitatea.

Astfel, in Dumineca I-a din post sedinta s'a tinut in Ferdinand, slujba vecerniei a fost savarsita de Pr. I. Turcan din Ciresa si Pr. I. Racoveanu din Ferdinand, raspunsurile liturgice fiind date de corul mixt din loc.

Predica a rostit-o Pr. I. Racoveanu, dupa care s'a continuat sedinta culturala alcătuita din coruri, recitari si o conferinta despre *ortodoxismul romanesc*.

La sustinerea programului cultural si-au dat contributia: corul barbatesc din Ciresa dirijat de Dl. Inv. N. Olariu si corul mixt al Gimnaziului din Ferdinand, dirijat de Dl. Prof. I. Fiat.

La Dumineca Crucii, Cercul si-a tinut sedinta la Ciresa, prin oficierea slujbei Vecerniei, la care a predicat Pr. I. Turcan, iar raspunsurile au fost date prin alternare de corul barbatesc din loc si cel mixt din Ferdinand.

In continuare s'a tinut sezatoarea culturala alcătuita din conferinta Pr. I. Racoveanu, din recitari si din reusitul concert al celor doua coruri cari au atras un auditoriu select si numeros atat la Ciresa cat si la Ferdinand.

Numire. Pr. Dr. Grigorie Cernăianu a fost numit director General al Cultelor.

Deces. La Sibiu a trecut la cele vecinice in 23 Martie a. c. in etate de 62 ani Dl. D. Coltofeanu, consilier referent la Arhiepiscopie dupa o muncă devotată de 34 ani in slujba Bisericii. Dumnezeu sa-l odihneasca cu dreptii.

Deces. Dr. Ioan Fira, fost medic primar al județului Caraș, fost deputat eparhial, a trecut la cele vecinice in 1 Aprilie a. c. la Oravița in etate de 57 ani.

Dumnezeu sa-l ierte!

Fondul Oastei Domnului s'a marit cu suma de 600.000 Lei dela fraii din Vrani.

M. S. Regele Gheorghe al Greciei a murit în 31 Martie a. c. și în locul său a luat spre guvernare destinele țării fratele său Paul.

Mulțumită. Conducătorul oficiului parohial din Iablașița preot Octavian Trailovici aduce mulțumiri creștinești Dlui Ioan Petchescu comerciant pentru dăruirea a unui prapor bisericii în valoare de 750.000 Lei.

Aceleași mulțumiri le aduce și credincioșilor: Isac Mreață, Petru Tătucu, Nicolae Grama și consoților cari din venitul unei serbări în decursul anului 1946, au dăruit sf. biserică din Iablașița cu suma de 100.000 Lei.

Preotul și comunitatea - ortodoxă română din comuna Tufări, aduce și pe această cale cele mai calde mulțumiri distinsului primar al comunei noastre Cernescu Simeon care prin bunățatea lui a subvenționat în anul 1946 suma de 100.000 Lei iar în anul 1947 a dat 1.000.000 Lei din bugetul primăriei pentru acoperirea cheltuielilor bugetare ale bisericii noastre și lemne necesare la facerea acoperișurilor dela dependințele casei parohiale în valoare de Lei 1.000.000.

Preotul R. Șandru, în numele sf. biserici din Poieni aduce mulțumiri credincioșilor cari în decursul anului 1946 au donat următoarele sume: Bublea F., comerciant Lei 181.000, Grecu Gh. funcționar Lei 150.000, Feneș V., deputat Lei 100.000, R. Șandru, preot Lei 35.000, Drăgănescu I. Nr. 50 Lei 20.000, Ursulescu N. Nr. 89 Lei 19.000, Jurj I. Lei 14.000, Ursulescu I. Nr. 89 Lei 19.000, etc.

Din diferența de salariu a preotului pe Sept. 1946—Febr. 1947 s'a reținut abonamentul parohiei și al preotului la Foaiă Diecezană.

Complectare. La înmormântarea P. C. Păr. Prot. T. Oprea din Timișoara a luat parte și Păr. Prot. al T-șoarei Dr. P. Țucra, care a pontificat slujba înmormântării și care din greșală a fost omis din știrea apărută în foaiă noastră Nr. 12—14/1947.

Li-se va pune în vedere că carnetele se eliberează numai pe un an de zile și cu călătorii limitate, de 12.

Caransebeș, la 22 Martie 1947.

Consiliul eparhial

CONCURS

Comitetul Regionalei Bănățene a Astei a hotărât să comemoreze centenarul anului 1848 în cadrul general pe care îl va fixa definitiv Centrala Astei, dar cu specificul evenimentelor desfășurate pe teritoriul Banatului.

În acest scop **publică un concurs** pentru o istorie generală a evenimentelor de acum o sută de ani, cu următorul titlu: *Revoluția din Banat dela 1848 cu referințe speciale la situația politică, economică și socială a Românilor.*

Concursul expiră la 31 Decembrie 1947.

Lucrările se vor înainta, copiate la mașină, Regionalei Bănățene a Astei (Timișoara I., str. Al. I. Cuza Iași 2 et. I), împreună cu un plic sigilat conținând numele autorului, iar pe plic purtând același „motto” care e și pe lucrare.

Aprecieră lucrărilor intrate o va face o comisiune de specialiști.

Cei ce doresc informațiuni mai amănunțite le vor primi prin Regionala Astei.

Se instituie un singur premiu de 3 (trei) medalii de aur oferite în acest scop de dl avocat Dr. Coriolan Băran din Timișoara, căruia Astra îi aduce mulțumiri și la acest loc.

Lucrarea premiată va apărea până la 15/27 Iunie 1948, centenarul adunării de pe Câmpia Libertății a Lugojului, în editura Regionalei, cu respectarea legală a dreptului de autor.

Președinte, **Sabin Evuțian**

Secretar, **Indescifrabil**

ANUNȚ

No. 165/4 IV. 1047.

Adunarea Generală a Asociației Corurilor și Fanfarelor Române din Banat se convoacă pe 24 Aprilie a. c., orele 10, în sala Conservatorului din Timișoara, Str. Ungureanu I, iar în caz de număr insuficient de membri, pentru aceeași zi la orele 11, cu ordinea de zi: 1. Rapoarte asupra activității din trecut, 2. Alegerea noului Comitet, 3. Propuneri.

Corurile și fanfarele membre ale Asociației sunt invitate a-și trimite delegați împuterniciți, iar Cucernicii Preoți sunt rugați a aduce la cunoștința conducerii corurilor din parohiile lor prezenta publicație.

Președinte, **Prof. I. Perian**

Secretar General, **Prof. Dr. N. Ursu**

PARTEA OFICIALĂ

NOTĂ OFICIALĂ

Nr. 1612 Bs. 1947.

P. Cuc. noștri preoți vor aduce la cunoștință imediat primului cântăreț din parohie, chiar și în cazul că nu beneficiază de salariu dela stat, că pot solicita carnet de călătorie pe C. F. R. cu 50% reducere pentru ei, soție și copii minori.

În urmăre toți cei ce reflectează la carnet, vor înainta prin Oficiile parohiale, câte două fotografii de fiecare membru familiar și chitanțe de solvire a taxei de Lei 9000 de fiecare carnet.